

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 29.04.2002
KOM(2002) 193 endelig

2002/0101 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS AFGØRELSE

**om ændring af afgørelse nr. 253/2000/EF om iværksættelse af anden fase af
Fællesskabets handlingsprogram for almen uddannelse Socrates**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. Anden fase af Fællesskabets handlingsprogram for almen uddannelse, Socrates¹, løber i perioden 2000 til 2006 og er åben for deltagelse af de 15 EU-lande, landene i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og ansøgerlandene Bulgarien, Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Tyrkiet² og Ungarn.
2. Programmet har fire mål:
 - at styrke den europæiske dimension, at lette adgang på tværs af grænserne til de uddannelsesmæssige ressourcer og at fremme lige muligheder på uddannelsesområdet
 - at øge og forbedre kendskabet til sprogene i Den Europæiske Union
 - at fremme samarbejde og mobilitet på uddannelsesområdet
 - at fremme nyskabelser i forbindelse med udviklingen af undervisningsmetoder og -materialer.
3. Socrates-programmet yder et væsentligt bidrag til at knytte EU og borgerne sammen gennem uddannelse. Uddannelsessektoren omfatter cirka 70 millioner børn og unge i EU, som undervises af mere end 4,5 millioner lærere, cirka 12 millioner studerende fordelt på over 5 000 højere læreanstalter og millioner af voksne, som modtager undervisning på fuldtid eller deltid.
4. Programmet er også i forreste linje i udvidelsesprocessen. Siden 1997 har Socrates været en central del af førtiltrædelsesstrategien for kandidatlandene, hvis borgere og institutioner har fået mulighed for at samarbejde direkte med EU-partnerne og høste erfaringer i Fællesskabets måde at arbejde på.
5. I kraft af sit bidrag til udviklingen af en højt kvalificeret arbejdsstyrke, hvilket er af afgørende betydning for at fremme beskæftigelsen, forbedre konkurrenceevnen og skabe større økonomisk vækst, er uddannelsessamarbejdet under Socrates-programmet et vigtigt middel for EU i bestræbelserne på at opfylde det strategiske mål, som blev opstillet på Det Europæiske Råd i Lissabon i marts 2000, nemlig "at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed"³.
6. Langt de fleste af de aktiviteter, der kan opnå støtte under Socrates-programmet, falder i to hovedkategorier: 1) enkeltpersoners mobilitet - tilskud til de ekstraudgifter, der er forbundet med at studere eller undervise i et partnerland, og 2) projekter med deltagelse af et tværnationalt partnerskab, normalt bestående af mindst

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 253/2000/EF af 24.1.2000 om iværksættelse af anden fase af Fællesskabets handlingsprogram for almen uddannelse Socrates, EFT L 28 af 3.2.2000.

² Det forventes, at Tyrkiet indtræder i programmet fra 2003.

³ Formandskabets konklusioner på topmødet i Lissabon, punkt 5.

tre institutioner i tre forskellige deltagerlande, som samarbejder om et bestemt mål, såsom udvikling af et fælles undervisningsprogram.

7. Inden for Socrates er der to grundlæggende typer aktioner, nemlig "centrale" aktioner, hvor ansøgnings- og udvælgelsesprocedurerne samt kontraktforvaltningen varetages af Kommissionen, og "decentrale" aktioner, hvor ansøgnings- og udvælgelsesprocedurerne samt kontraktforvaltningen varetages af myndighederne i deltagerlandene via de nationale kontorer.
8. Individuelle mobilitetsstipendier administreres alle decentralt af de nationale kontorer. Projekter kan administreres centralt eller decentralt afhængig af, hvilken aktion i programmet, de hører ind under. Den decentrale projekttype er langt den mest almindelige; den findes under to af aktionerne i Socrates: Comenius 1 (skolepartnerskaber) og Grundtvig 2 (læringspartnerskaber).
9. Comenius skolepartnerskaber findes i tre forskellige udgaver:
 - Comenius skoleprojekter, som giver elever og lærere fra mindst tre lande en mulighed for at samarbejde på tværs af undervisningsplaner og faggrænser inden for deres normale klasseaktiviteter om et eller flere emner af fælles interesse.
 - Comenius sprogprojekter, som omfatter sprogundervisning i forbindelse med samarbejde om et emne af fælles interesse i grupper bestående af mindst 10 unge i alderen 14 år eller derover fra partnerskoler i to deltagerlande og gensidig udveksling af elever af mindst 14 dages varighed.
 - Comenius skoleudviklingsprojekter, som giver skoleledere og lærere mulighed for sammen at udvikle metoder og tilgange, der opfylder deres behov, og afprøve og praktisere de mest effektive organisatoriske og pædagogiske tilgange på de involverede skoler fra mindst tre deltagerlande.
10. Læringspartnerskaberne i Grundtvig-aktionen er rammen om mindre samarbejdsaktiviteter mellem organisationer, der arbejder på voksenuddannelsesområdet. I disse partnerskaber samarbejder lærere og elever fra mindst tre deltagerlande via udveksling af erfaringer, praksis og metoder om et eller flere emner af fælles interesse for de deltagende organisationer.
11. I 2000, som er det seneste år, for hvilket der foreligger statistikker, havde cirka 10 300 skoler kontrakt med deres respektive nationale kontorer om skolepartnerskaber (8 800 skoleprojekter og 1 500 sprogprojekter⁴; skoleudviklingsprojekter og Grundtvig 2-projekter blev indført for første gang i 2001). I gennemsnit fik en skole, der i 2000 deltog i et skoleprojekt, cirka 2 750 EUR i tilskud; for sprogprojekters vedkommende var beløbet cirka 6 750 EUR. De første Grundtvig 2-projekter startede i 2001. Ifølge foreløbige data blev der bevilget 487 tilskud a 8 700 EUR i gennemsnit.

⁴ År 2000 var et overgangsår mellem første og anden fase af Socrates, så disse projekter kaldtes "Comenius 1: Europæiske uddannelsesprojekter" og "Lingua E: Fælles uddannelsesprojekter". De er i Socrates 2 blevet omdøbt til Comenius "skoleprojekter" og "sprogprojekter", men reglerne er de samme.

12. For både Comenius 1- og Grundtvig 2- projekter gælder det ifølge de kontraktlige betingelser for gennemførelsen af projekterne, at der ikke kan ydes tilskud til personaleudgifter, men at Fællesskabsstøtten kan dække op til 100% af de direkte projektomkostninger. Eftersom projektaktiviteterne ikke kan gennemføres, uden at modtagerinstitutionernes personale medvirker, vil der altid være tale om samfinansiering, og støtten kan ikke nå op på 100% af de samlede omkostninger (dvs. direkte og indirekte omkostninger tilsammen). Med andre ord overholdes samfinansieringsprincippet, når der ydes tilskud under Comenius 1 og Grundtvig 2.
13. Ifølge afgørelsen om iværksættelse af anden fase af Socrates⁵ kan projekttilskud imidlertid ikke overstige mere end 75% af de samlede projektomkostninger. Det bemærkes, at afgørelsen om iværksættelse af første fase af Socrates-programmet⁶ ikke fastlagde en sådan tærskel.
14. Af de første finansieringsopgørelser, som støttemodtagerne har indsendt til de nationale kontorer, fremgår det generelt, at personaleudgifterne til gennemførelsen af Comenius 1 og Grundtvig 2 klart overstiger 25% af de samlede projektomkostninger. Kun i nogle kandidatlande når man måske ikke op på den krævede andel, fordi lønniveauet i modtagerinstitutionerne er væsentligt lavere end gennemsnittet i EU, hvorimod de direkte omkostninger i forbindelse med tværnational mobilitet er betinget af priserne på rejse og ophold i værtslandene⁷. I sådanne tilfælde vil et tilskud på over 75% være fuldt berettiget, ikke blot fordi særlige økonomiske forhold gør sig gældende, men også fordi det er Fællesskabets politik at målrette støtten mod kandidatlandene.
15. Selv om det på forhånd med tydelighed fremgår, at gennemførelsen af Comenius 1 og Grundtvig 2 sker i overensstemmelse med kravet i Socrates-afgørelsen om, at projekttilskud normalt ikke må overstige 75% af de samlede udgifter, ville det derfor, for at indkredse de tilfælde, hvor beløbsgrænsen er blevet eller ikke er blevet overholdt, være nødvendigt at kræve, at alle støttemodtagere skulle redegøre for udgifterne til personaleforbruget ved den praktiske gennemførelse af projekterne og ved udarbejdelsen af rapporter og gemme dokumentation for disse udgifter af hensyn til en eventuel revision.
16. At indføre et sådant krav ville betyde en væsentlig forøgelse af den administrative byrde for støttemodtagerne, som pålægges at påvise, at de rent teknisk overholder afgørelsens bestemmelser, uden at det reelt indebærer nogen fordel. Støttemodtagerne er almindeligvis små institutioner, f.eks. skoler eller gymnasier, med begrænsede ressourcer til administration og kun ringe eller slet ingen erfaring med international projektadministration. En så mærkbar forøgelse af den administrative byrde vil betyde færre deltagere i programmet, gøre det vanskeligere at inddrage nye institutioner i Socrates og dermed hindre programmet i at nå de vigtige mål, der er beskrevet i punkt 2. Udsigterne til en sådan ændring har fået medlemsstaternes repræsentanter i Socrates-udvalget og de nationale Socrates-kontorer til på vegne af

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 253/2000/EF af 24.1.2000 (EFT L 28 af 3.2.2000, s. 14).

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 819/95/EF af 14.3.1995 (EFT L 87 af 20.4.1995, s. 10) som ændret ved afgørelse nr. 576/98/EF (EFT L 77 af 14.3.1998, s. 1).

⁷ Ifølge den internationale stillingsnomenklatur lå lønniveauet til kategori 2-personale (liberale erhverv, herunder lærere) i Bulgarien, Estland, Litauen og Slovakiet under 40% af gennemsnittet i EU (ISCO-88 (COM)).

de deltagende institutioner at fremsætte alvorlige klager, ligesom Europa-Parlamentet har udtrykt sin bekymring.

17. Det er værd at bemærke, at der allerede i Socrates-programmets første fase var en klar opfattelse af, at de administrative byrder var uforholdsmæssigt store i forhold til de relativt små summer, der er involveret, og at dette havde en negativ indvirkning på antallet af deltagere i programmet⁸. Den afskrækkende effekt er særlig virksom i forhold til mindre institutioner, såsom folkeskoler. Hvis støttemodtagerne nu pålægges et krav om at redegøre for personaleudgifterne, vil denne effekt blive yderligere forstærket.
18. En forøgelse af de administrative krav vil desuden være i modstrid med den formelle forpligtelse, som Kommissionen med støtte fra Europa-Parlamentet og Rådet har påtaget sig, til at forenkle procedurer og bringe dem i bedre overensstemmelse med de mål, der forfølges, som beskrevet i hvidbogen om reformen af Kommissionen⁹.
19. Europa-Parlamentet gav i sit udkast til betænkning om gennemførelsen af Socrates-programmet¹⁰ udtryk for bekymring over de tyngende administrative byrder, som pålægges ansøgere til programmet, navnlig for så vidt angår små tilskud som Comenius 1 og Grundtvig 2, hvor byrden synes "særlig stor"¹¹. Betænkningen opfordrer Kommissionen til at afskaffe medfinansieringskravet for mindre tilskud og indføre en hurtig ansøgningsprocedure¹².
20. Den ændring, Kommissionen har foreslået til Socrates-afgørelsen, fjerner det specifikke krav om, at støttemodtagerne skal dokumentere, at de selv har finansieret mindst 25% af de samlede projektkostninger. Ændringen indebærer, at støttemodtagerne kan fortsætte med at ansøge og rapportere alene på grundlag af de direkte omkostninger uden tillige at skulle gøre rede for, i hvilket omfang deres personale bidrager til gennemførelsen af projektet. Ændringen er af rent teknisk karakter. Den har ingen betydning for hverken finansiering eller menneskelige ressourcer. Den er ikke udtryk for, at Kommissionen har ændret sin politik for bevilling af tilskud til sådanne projekter. Der er heller ikke tale om en afvigelse fra det princip, der er formuleret i udkastet til finansforordning, om at tildeling af fællesskabsmidler altid forudsætter samfinansiering, eftersom dette princip fortsat er sikret derved, at det er støttemodtagerens personale, som skal forestå gennemførelsen af projektet.

⁸ Jf. Kommissionens beretning om gennemførelsen af Socrates-programmet 1995-1999, KOM(2001) 75 endelig, punkt 1.7, og Ulrich Teichler, Jean Gordon og Friedhelm Maiworm: Socrates 2000 Evaluation Study. Kassel 2000, s. 339.

⁹ Reformen af Kommissionen - En hvidbog, KOM(2000) 200 endelig/2, s. 8.

¹⁰ Betænkning om gennemførelsen af Socrates-programmet, A5-0021/2002 endelig udg.

¹¹ Ibid, s. 12.

¹² Ibid, s. 7 og 12.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS AFGØRELSE

om ændring af afgørelse nr. 253/2000/EF om iværksættelse af anden fase af Fællesskabets handlingsprogram for almen uddannelse Socrates

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 149 og 150,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget³,

efter proceduren i traktatens artikel 251⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til punkt IV.B.2., i bilaget til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 253/2000/EF⁵ må Fællesskabets bidrag til gennemførelse af projekter udvalgt under dette program normalt ikke overstige 75% af de samlede udgifter bortset fra udgifter til eventuelle supplerende foranstaltninger.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 819/95/EF af 14. marts 1995 om iværksættelse af Fællesskabets handlingsprogram Socrates⁶ fastlagde ingen minimumsgrænse for samfinansiering.
- (3) Projekter, som gennemføres som led i de decentrale aktioner i programmet, kan ikke gennemføres, uden at de organisationer, der deltager i projektpartnerskabet, yder et væsentligt bidrag i form af personaletid og infrastrukturstøtte. De tilskud, Fællesskabet bevilger til projekterne, kan ikke anvendes til finansiering af udgifter til personale, men kan dække op til 100% af andre omkostninger i forbindelse med gennemførelsen af projektet.

¹ EFT C

² EFT C

³ EFT C

⁴ EFT C

⁵ EFT L 28 af 3.2.2000, s. 1.

⁶ EFT L 87 af 20.4.1995, s. 10. Afgørelse som senest ændret ved afgørelse nr. 68/2000/EF (EFT L 10 af 14.1.2000, s. 1).

- (4) Målgruppen for projekterne er først og fremmest små institutioner såsom skoler og voksenundervisningscentre, som normalt kun har begrænsede administrative ressourcer.
- (5) Fællesskabet har ikke tidligere krævet af de institutioner, der har deltaget i de decentrale aktioner i programmet, at de skulle forelægge oplysninger om udgifterne til personale i forbindelse med gennemførelsen af projekterne.
- (6) Fællesskabets tilskud til projekter som led i de decentrale aktioner i programmet er beskedne, gennemsnitligt 3 315 EUR i 2000.
- (7) Europa-Parlamentet har i sin beslutning af 28. februar 2002 om gennemførelsen af Socrates-programmet givet udtryk for bekymring over de uforholdsmæssigt store administrative byrder, der pålægges modtagere af mindre tilskud, navnlig under Comenius-aktionen, og har opfordret Kommissionen til at afskaffe samfinansieringskravet for sådanne tilskud.
- (8) Kommissionen har i sin publikation En hvidbog - Del II – Handlingsplan, som bærer overskriften Reformen af Kommissionen⁷, forpligtet sig til at forbedre og forenkle sine procedurer, såvel de interne som dem, der har betydning for, hvordan Kommissionen samarbejder med de andre institutioner, medlemsstaterne og borgerne.
- (9) Det vil ikke være i overensstemmelse med principperne om forenkling og proportionalitet at anvende et nyt krav, hvorefter de institutioner, der deltager i de decentrale aktioner i programmet, skal gøre rede for, i hvilket omfang deres ansatte har bidraget til gennemførelsen af projekterne, blot for at det kan påvises, at fællesskabstilskuddet normalt ikke overskrider 75% af de samlede projektomkostninger.
- (10) Der er derfor behov for at ændre bestemmelsen i punkt IV.B.2., første afsnit, i bilaget til afgørelse nr. 253/2000/EF, så samfinansieringskravet kan administreres med den fornødne fleksibilitet -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Punkt IV.B.2., første afsnit, i bilaget til afgørelse nr. 253/2000/EF affattes som følger:

"Som hovedregel skal den finansielle støtte, Fællesskabet yder til projekter under dette program, anvendes til delvis dækning af de anslåede udgifter til gennemførelsen af de pågældende aktiviteter og kan tildeles for en periode på højst tre år, idet der foretages jævnlige vurderinger af de opnåede resultater. I henhold til samfinansieringsprincippet kan modtagerens bidrag udgøres af, at der stilles det personale og/eller den infrastruktur til rådighed, der er nødvendig for gennemførelsen af projektet. Støtten kan udbetales forud for at give mulighed for forberedende besøg vedrørende de pågældende projekter."

⁷ KOM(2000) 200 endelig/2.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand